Lecția 8. Dacia romană. Romanizare. Creștinism

Rezolvă și REȚINE!

I. Completează termenii din chenar cu literele potrivite astfel încât să obții cuvinte corecte ce completează afirmațiile următoare:

1. Provincia _ O _ A _ A (14 9 18 8 3 8) Dacia cuprindea doar o parte a fostului regat dac.
2. Provincia Dacia era condusă de un guvernator numit de împărat cu titlul _ E _ A _ U _ A U _ U _ I (25 6 12 8 4 16 11 8 16 12 16 11 4 24) _ O _ A E _ O _ E (7 14 9 7 14 8 6 4 9 14 6).
3. Provincia a fost organizată de împăratul _ A I A _ (4 14 8 24 8 3) și reorganizată de Hadrian și Marcus Aurelius.
4. Capitala provinciei Dacia a fost U _ I A _ A I A _ A A U _ U _ A (16 25 7 24 8 4 14 8 24 8 3 8 8 16 12 16 11 4 8) _ A _ I _ A _ A _ I _ E _ E _ U _ A (22 8 26 24 26 8 11 8 14 18 24 10 6 12 6 4 16 11 8).
5. Geto dacii s-au _ O _ A _ I _ A _ (14 9 18 8 3 24 10 8 4), adică au preluat limba latină și obiceiurile romane, transformându-se în _ A _ O - _ O _ A _ I (22 8 26 9 14 9 18 8 3 24).
6. Cei mai importanți factori ai romanizării au fost: A _ I _ I _ A _ I A (8 22 18 24 3 24 11 4 14 8 4 24 8), _ O _ O _ I _ I I (26 9 25 9 3 24 11 4 24 24), A _ A _ A (8 14 18 8 4 8), _ E _ E _ A _ I I (5 6 4 6 14 8 3 24 24), U _ A _ I _ A _ E A (16 14 2 8 3 24 10 8 14 6 8), etc.
7. Romanii au stăpânit provincia Dacia până la retragerea A U _ E _ I A _ A (8 16 14 6 25 24 8 3 8) din 271-275.

LIVEWORKSHEETS

8. Până în 313, răspândirea

		E			I		I			U		U I
26	14	6	11	4	24	3	24	11	18	16	25	16	24

în nordul Dunării s-a datorat

	O			A		I		O	
11	9	25	22	8	4	24	25	9	14

,

	O		O		I			I		O	
26	9	25	9	3	24	11	4	24	25	9	14

și

	E		U			O		I		O	
3	6	12	16	11	4	9	14	24	25	9	14

.

9. Creștinarea masivă a daco-romanilor s-a făcut în secolele IV–V prin activitatea unor

	I		I	O		A		I
18	24	11	24	9	3	8	14	24

și

	A			I		I
18	8	14	4	24	14	24

.

II. Completează tabelul de mai jos cu literele corespunzătoare fiecărui număr, folosind informațiile din exercițiul anterior:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
8				6				24						9						16					

III. Cu ajutorul exercițiului II, identifică obiectul paleocreștin de mai jos precum și semnificația lui.

22	9	3	8	14	24	16	25		22	6		25	8		2	24	6	14	4	8	3			
6	11	4	6		16	3		26	8	3	22	6	25	8	2	14	16		22	6				
2	14	9	3	10		22	24	3		11	6	26	9	25	16	25		24	5					
26	6		26	9	3	4	24	3	6		24	3	11	26	14	24	7	4	24	8				
	6	12	9		10	6	3	9	5	24	5	16	11		5	9	4	16	18					
7	9	11	16	24	,,		11	24		18	9	3	9	12	14	8	18	8						
25	16	24		24	24	11	16	11		26	14	24	11	4	9	11								

LIVEWORKSHEETS

Lecția 9. Așezarea slavilor la sudul Dunării. Romanitatea orientală

Rezolvă și REȚINE!

I. Citește cu atenție textele de mai jos.

A. *„Retragerea administraţiei şi armatei romane în sudul Dunării de către împăratul Aurelian, în anul 271, nu a însemnat o părăsire totală a provinciei Dacia. Marea majoritate a populaţiei daco-romane şi-a continuat viaţa în spaţiul carpato-dunărean, fapt dovedit de numeroasele descoperiri arheologice, care atestă o locuire neîntreruptă a teritoriului de la nord de Dunăre. S-au descoperit aşezări daco-romane, morminte, tezaure monetare, obiecte ce datează din perioada secolelor III-VII, ce constituie dovezi de necontestat ale continuităţii daco-romanilor.*

Romanizarea a continuat şi după 271, ba chiar s-a întărit, cuprinzându-i acum tot mai mult şi pe dacii liberi, ale căror contacte cu populaţia din fosta provincie romană s-au înmulţit. S-a ajuns astfel treptat la o uniformizare între dacii liberi şi populaţia daco-romană, în ceea ce priveşte romanizarea.

La succesul romanizării a contribuit şi faptul că, după 271, Imperiul roman n-a renunţat definitiv la controlul regiunilor din nordul Dunării. În timpul împăratului Constantin cel Mare (306-337), s-a restaurat stăpânirea romană în nordul Dunării. Imperiul a reintegrat între graniţele sale un teritoriu ce se întindea de la Dunăre şi până la un val de pământ întărit numit, „brazda lui Novac". S-a construit un nou pod de piatră peste Dunăre între Oescus şi Sucidava, numărul aşezărilor fortificate din teritoriul reintegrat a crescut, iar viaţa multor oraşe de aici a redevenit înfloritoare. După moartea împăratului Constantin cel Mare, imperiul a părăsit din nou teritoriul din nordul Dunării, dar a revenit în secolul VI în timpul împăratului Iustinian (527-565).

Contactele între populaţia din nordul Dunării şi romanitatea sud-dunăreană au fost continue şi neîntrerupte. Influenţa politică, militară, economică şi culturală a Imperiului roman în nordul Dunării s-a perpetuat şi după 271, până în anul 602 când romanii au abandonat frontiera Dunării, sub presiunea triburilor slave, care s-au aşezat între Dunăre şi Munţii Balcani."

(Despre continuitatea daco-romană după retragerea aureliană (271- 602))

B. *„Slavii au început să vină în spaţiul fostei Dacii începând cu secolul VI şi s-au aşezat treptat pe întreg teritoriul locuit de daco-romani. Spre deosebire de ceilalţi migratori, slavii au fost paşnici şi au convieţuit alături de daco-romani, cu care s-au influenţat reciproc. În anul 602, majoritatea slavilor din nordul Dunării au trecut în Balcani, asimilând populaţia romanică de la sud de Dunăre şi izolând romanitatea orientală din nordul Dunării de cea sudică. Slavii rămaşi în nordul Dunării au fost treptat asimilaţi de daco-romani.*

Migraţiile barbare dintre secolele III – VIII au însemnat o perioadă de jafuri, distrugeri, deplasări de populaţie, nesiguranţă. Cu excepţia slavilor, celelalte populaţii migratoare nu au interacţionat cu populaţia autohtonă, raporturile dintre ele rezumându-se doar la plata unui tribut, de aceea, aceste populaţii migratoare n-au influenţat formarea poporului român şi a limbii române, decât într-o măsură neglijabilă, în schimb slavii, care au întreţinut relaţii mai strânse cu daco-romanii, au avut un rol important în formarea poporului şi limbii române."

(Despre autohtoni și migratori)

C. *„Popor de origine romanică, poporul român s-a format în acelaşi timp cu celelalte popoare romanice din Europa (francezi, italieni, spanioli, portughezi). De aceea, se pot stabili asemănări evidente între formarea românilor şi a celorlalte popoare romanice. Poporul român, ca popor romanic, s-a format din două elemente esenţiale: elementul pre-roman sau autohton (în cazul românilor - geto-dacii; la francezi – galii; la spanioli – celtiberii; la portughezi – lusitanii; la italieni - italicii) şi elementul roman, comun tuturor popoarelor neolatine, de fapt factorul de bază. Spre finalul etnogenezelor, când aceste noi popoare erau aproape formate (daco-romani, galo-romani, ibero-romani, lusitano-romani, italo-romani), s-a mai adăugat un al treilea element, secundar, şi anume elementul post-roman sau migrator (la români – slavii, la francezi – francii, la spanioli – vizigoţii, la portughezi – suebii, la italieni – ostrogoţii).*

LIVEWORKSHEETS

Prin urmare, popoarele romanice şi implicit poporul român, s-au format printr-o dublă asimilare. În primul rând, autohtonii din provinciile stăpânite de Roma au asimilat pe coloniştii romani. Apoi au asimilat cultura şi civilizaţia romană, romanizându-se deplin. A doua asimilare s-a produs prin integrarea migratorilor de către populaţiile romanice pe cale de desăvârşire.

Spaţiul formării poporului român a fost mult mai întins decât spaţiul locuit azi de români. El a cuprins teritoriile dintre Munţii Balcani la sud, Carpaţii Nordici în nord, Tisa la vest şi Nistru la est. Dunărea nu a constituit o graniţă ci axa romanităţii orientale, românii formându-se pe ambele maluri ale fluviului.

Limba română s-a format paralel cu poporul român. La formarea ei au participat limba latină populară, vorbită de colonişti şi soldaţi, limba geto-dacilor, la care s-au adăugat puternice influenţe slave. Marea majoritate a cuvintelor ce alcătuiesc vocabularul limbii române sunt de origine latină. S-au mai păstrat circa 150-160 de cuvinte geto-dace referitoare la cadrul natural şi la vechi îndeletniciri. Se poate spune astfel că limba română are un strat latin, un substrat geto-dac şi un adstrat slav. Prin structura gramaticală şi prin fondul principal de cuvinte, de origine latină, limba română se înscrie în rândul limbilor romanice, alături de limba franceză, italiană, spaniolă, portugheză, etc."

(Despre etnogeneza românească)

Pornind de la cele două texte, răspunde următoarelor cerințe:

1. Scrie, din textul A, în ordine alfabetică, doi împărați romani ce au revenit cu stăpânirea în nordul Dunării.

R:

2. Selectează, pe baza textului A, motivul pentru care romanii au abandonat frontiera Dunării.

R:

3. Selectează, pe baza textului B, informația referitoare la migrațiile barbare.

R:

4. Selectează, pe baza textului B, o deosebire între relațiile dintre slavi și daco-romani la nord de Dunăre și relațiile dintre slavi și daco-romani la sud de Dunăre, după anul 602.

Deosebire:

5. Selectează, pe baza textului B, două informații între care există relația de cauzalitate.

Cauza:

Urmarea/consecința:

6. Selectează opinia care se apropie cel mai mult de propria ta părere referitoare la romanizare și susține această opinie cu două informații selectate din sursa A.

Opinia:

Informația 1:

Informația 2:

7. Scrie, cu cifre romane, secolul în care slavii au trecut la sud de Dunăre.

R: secolul al -lea

8. Scrie, în ordine cronologică, evenimentele istorice următoare: trecerea slavilor în sudul Dunării, domnia lui Iustinian, retragerea aureliană, domnia lui Constantin cel Mare.

R:

LIVEWORKSHEETS

9. Selectează două informații din textul A care argumentează faptul că retragerea aureliană din 271 nu a însemnat o părăsire totală a fostei provincii romane Dacia.

Informația 1:

Informația 2:

10. Completează tabelul de mai jos, pe baza textului C, cu informațiile corecte.

	români	spanioli	portughezi	francezi	italieni
Elementul autohton					
Elementul roman					
Elementul migrator					

11. Selectează, cu ajutorul informațiilor din textul C, harta care reprezintă cel mai exact spațiul formării poporului român.

12. Selectează, pe baza textului C, o asemănare şi o deosebire între formarea poporului român și formarea poporului francez.

Asemănare:

Deosebire:

13. Răspunde, pe baza textului C, la următoarele întrebări:

a. În urma romanizării s-a format poporul geto-dac. **A** **F**

b. Coloniștii romani au fost asimilați de către *autohtoni* / *migratori*.

c. A doua asimilare, a dus la integrarea în rândul populațiilor romanice a

d. Factorul de bază al etnogenezelor a fost reprezentat de elementul:

I. pre-roman II. roman III. post-roman

14. Selectează, cu ajutorul textului C, răspunsul care explică faptul că limba română este o limbă romanică.

R:

LIVEWORKSHEETS

Lecția 10. Poporul român – popor romanic. *Surse istorice despre români la sfârșitul mileniului I – studiu de caz*

Rezolvă și REȚINE!

I. Completează afirmațiile următoare cu termenii potriviți din lista de mai jos (termenii scriu astfel să fie respectate regulile gramaticale ale limbii române):

Lista termenilor: ***romanizare, X, Strategikon, latinitate, Gesta Hungarorum, IX, Dunăre, VII–VIII, voievod, neolatin, simbioză, VII, roman, răsăritean, Dacia, Balak, VIII, vlah.***

1. Poporul român s-a format în urma ..... daco-romane.
2. Poporul român s-a format prin procesul de ..... a spațiului carpato-danubiano-moesic.
3. Poporul român s-a format la nord și sud de ....., în spațiul romanității ..... sau al ..... orientale, care includea și vechea provincie .....
4. Perioada de formare a poporului român este una îndelungată, plecând de la primele contacte ale dacilor cu ....., secolul I î.Hr. și se termină câteva secole mai târziu, aproximativ în secolul al .....-lea d.Hr.
5. Poporul român este un popor romanic sau .....
6. Primele mărturii despre români în izvoarele medievale datează din secolele .....
7. Românii sunt amintiți cu numele de ..... în secolul al .....-lea, în tratatul militar bizantin ....., atribuit împăratului Mauriciu.
8. Un alt termen cu care sunt menționați românii în izvoare este cel de ....., cu variantele sale, valahi, volohi, olahi, blachi etc., care desemnau o populație romanizată.
9. În secolul al .....-lea Geografia lui Moise din Chorene menționează țara ..... (Valahia).
10. Izvoarele istorice din secolele ..... și ..... menționează existența primelor formațiuni social-politice în regiunea carpato-dunăreană, formațiuni conduse de jupani, cnezi și .....
11. Primele formațiuni politice românești, au fost voievodatele din Transilvania conduse de Gelu, Glad și Menumorut, atestate în secolul IX de cronica maghiară .....

II. Rezolvând corect rebusul de mai jos, pe verticală între A și B vei descoperi definiția procesului de formare a unui popor.

1. Localitate unde s-a descoperit obiectul religios cu inscripția Ego Zenovius votum posui.
2. Împăratul roman care a cucerit Dacia.
3. Limba din care provine cuvântul „bazilica".
4. Împărat care a dat libertate de cult creștinilor.
5. Populație migratoare care a trecut prin teritoriul Daciei.
6. Religie monoteistă care a pătruns pe teritoriul Daciei încă din secolul I.
7. Termen ce se referă la locuirea neîntreruptă a daco-romanilor după anul 271 în spațiul carpato-danubiano-pontic.
8. Împăratul care a retras armata din Dacia.
9. Proces prin care geto-dacii au preluat civilizația materială și spirituală a romanilor.
10. Popor migrator care a jucat un rol important în formarea poporului român.

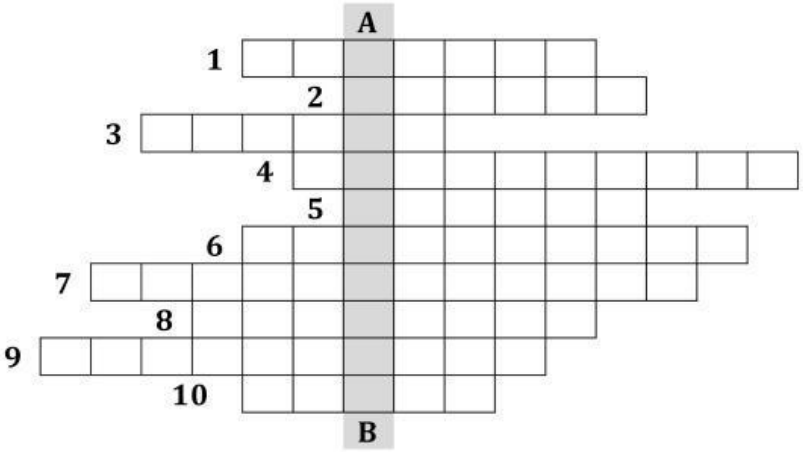

LIVEWORKSHEETS